

De gids, de schrijver en de filosoof

*Een allegorie uit de zeventiende eeuw
voor de tijd van nu*

Inhoud

LENTE

1 - Het eiland	7
2 - De schrijver en de grot	9
3 - De architect en de natuur	13
4 - De filosoof en de crisis	19
5 - De mens en de entree	26

ZOMER

6 - De rechter en de toestand	35
7 - De politicus en de bron	45
8 - De kunstenaar en het wonder	55
9 - De reiziger en de anatomie	63
10 - De rover en de overval	73
11 - De boekverkoper en het hof	82
12 - De speurder en de betovering	92
13 - De taxateur en de jaarmarkt	101

HERFST

14 - De douanier en de hervorming	113
15 - De mecenas	123
16 - Le monsieur en de gevangenis	131
17 - De student en de werkkamer	143
18 - De kleermaker en het plein	155
19 - De soldaat en het avontuur	165
20 - De monnik en het onkruid	175
21 - De held en het arsenaal	184
22 - De sater en het monster	194
23 - De ethicus	202

24 - De criticus en de brug	211
25 - De bestuurder en de troon	220
26 - De inspecteur en de kooi	227

WINTER

27 - De poortwachter en de last	238
28 - De apotheker en de vijver	250
29 - De mensenkenner en het kraambed	261
30 - De ontcijferaar	275
31 - De helderziende en het paleis	287
32 - De hersenman en kennis	298
33 - De fantast en de dochter	313
34 - Il signori en de leegte.....	324
35 - De verblijfplaats	336
36 - De wereldwijze en het rad	345
37 - De stiefmoeder	355
38 - Het eiland.....	369

Winter

27 - De poortwachter en de last

Elke misvatting heeft voorvechters, elke domheid heeft een beschermheer. Hoe onzinniger het idee, hoe fanatieker de aanhangers. Er zijn zoveel hoofden, als er zinnen zijn. De bijzondere gasten klaagden over de sluwe natuur dat deze in de kinderjaren het leven laat beginnen:

"Dat is de meest nutteloze," zeiden ze, "en de minste in verhouding tot hun vier levensfasen: dat men gelukkig aan het eenvoudige leven begint, maar dat de mens dan nog zo dwaas is. En dan is alle onwetendheid gevaarlijk, des te meer aan het begin! Op een belangrijk moment, in de wereld binnen te stappen, een gemeenschappelijk labyrint, gesmeed uit boosaardigheid en leugens, waar honderd ogen van oplettendheid niet voldoende zijn. Wel, dit is niet goed geschikt, laten we hier de ontgoocheling zoeken en een remedie vinden."

De menselijke onvrede kwam al snel bij de Opperraad, die luistert met koninklijke oren. Hij beval hen te verschijnen voor zijn soevereine gehoorzaamheid, en ze zeggen dat hij hun klacht welwillend heeft gehoord, en hen toestond dat ze zelf de leeftijd zouden kiezen die het beste voor hen was om te gaan leven, waarmee ze zouden eindigen met het tegendeel: zodat als het begon met de vreugdevolle lente van de kindertijd, ze zouden eindigen in de treurige winter van de ouderdom; of wanneer ze in de herfst van mannelijke leeftijd zouden kiezen; ze doorgewinterd zouden aankomen in de matige zomer van de jeugd. Hij gaf hun de tijd om erover na te denken en het onderling te bevestigen, en dat ze bij aanpassing zouden terugkomen met het besluit, die op dat moment zou worden uitgevoerd. Maar hier ontstond de verwarring van opvattingen, een Babel van meningen, want elke keuze bracht duizenden ongemakken. Sommigen stelden voor dat ze beginnen te leven in de jeugd, wat twee uitersten geeft, je zou beter gek dan onwetend eindigen.

"Gekwalificeerde onzin!" Antwoordden anderen. Dan begin je niet met leven, maar dan stort je in het ravijn. Niet met het leven beginnen, maar met de ondergang, als je niet de deur van deugd neemt, maar die van de ondeugd. Wanneer deze zich in je ziel hebben genesteld, wie zal je dan nog van hen bevrijden? Merk op dat hij een teder plantenkind is dat, door wanneer deze links begint te hellen, nog eenvoudig recht gebogen kan worden. Maar een absoluut en losbandige joch neemt geen raad meer aan, houdt zich niet aan voorschriften, loopt over alles heen en maakt altijd verkeerde keuzes. Geloof me, dat waanzin van deze twee uitersten gevaarlijker is dan onwetendheid.

Over de ziekelijke ouderdom viel niet veel te redetwisten, want niemand wilde over het thema praten en als alles overhoop gehaald zou zijn, zo daarna toch alles veranderen.

-Hallo! Zei de minst dwaze, "dat dit geen tijdperk is, maar een storm, meer met de

bedoeling om het leven te verlaten dan om het te beginnen, waarvan de veelvuldige kwalen de dood vergemakkelijken en draaglijk maken."

Passies sluimeren, wanneer teleurstelling het meest ontwaakt, valt de vrucht van rijpheid en zelfs van het verleden weg. Degene die geavanceerder werd, was de partij van het mannelijke tijdperk. "Ja," dacht de ondeugende, "dat is een geweldig begin, op het middaguur van de rede en in alle licht van het oordeel!" Uniek voordeel, betreed de hele zon in het verwarrende labyrint van het leven. Dat is de koningin van alle tijden en het beste van het leven. Dat is waar de eerste van de mensen begon, dus de soevereine Maker introduceerde hem in de wereld, al volmaakt en volwaardig. Vraag de goddelijke Auteur zonder verdere woordenwisseling om deze uitmuntendheid.

"Let op," zei een verstandige man tegen hen. "Wie is ooit begonnen bij het moeilijkste van een onderneming? Dit zie je noch in de wetenschap, noch in de natuur. In plaats daarvan zie je in beiden dat al het werk oplopend is qua moeilijkheid, van het kleine naar het grote, totdat je de volmaaktheid bereikt. Wie is er ooit begonnen bij het meest steile stuk bij het beklimmen van een berg? De mens zou nauwelijks met het leven kunnen beginnen, en er bijna aan ten gronde gaan, wanneer hij overweldigd zou worden door zorgen, en overspoeld worden door verplichtingen. Hij zou verteerd worden in plaats van verteren, vastbesloten om een persoon te worden, hetgeen het moeilijkste is in het leven. En als de kwalen niet met opzet aan het eind komen, zullen de werken van de mens minder groot zijn. Wie wil het leven als hij weet wat hem te wachten staat, en wie zal een voet in de wereld zetten als aan het begin alle kennis heeft? Laat de mens een tijdje voor zichzelf leven, want zijn hele kindertijd en de helft van zijn jeugd zijn van hem, en deze tijd gaat het snelst voorbij in zijn hele leven."

Op deze manier duurde het geschil voort en zal blijven bestaan, zonder ooit in staat te zijn geweest om het eens te zijn of terug te keren met het antwoord aan de soevereine Maker, die volhoudt dat de mens een onwetende jeugd begint te leven en eindigt met wijze oude leeftijd. Onze twee pelgrims van de wereld, de zwervers van het leven, waren al aan de voet van de grijze Alpen aangekomen, en Anne begon grijs te worden, terwijl Chris aan de zwanenzang begon. De regio was zo onherbergzaam en zo triest dat bij ieders binnenkomst het hart verkilde.

"Deze," zei Anne, "lijken meer op poorten naar de dood dan naar het leven." En het was zeer opmerkelijk dat degenen die voorheen zwetend de Pyreneeën passeerden, nu hoestend over de Alpen trokken; want zoals in de jeugd wordt gezweet, wordt op hoge leeftijd gehoest. Ze zagen sommige hoofden witter worden, terwijl andere kaal werden, tanden vielen uit bij de tocht langs kliffen. Het water van de beekjes stroomde niet meer luidruchtig, omdat de grote kou het gelach verstomde. Dus alles was bevroren en bijna dood. Het groen van de planten leek naakt en onbeschut van het opzichtige gebladerte; en als er nog wat bladeren waren, waren ze zo schadelijk dat ze al slachtoffers maakten toen ze op de grond vielen. Desondanks zei een oude vrouw die dit gevaar liep: "Ik blijf bij het loof van mijn sinaasappelboom."

Men kon de wateren niet meer zien lachen zoals vroeger; het stromen leek meer op gehuil, en zelfs de ijspegels kraakten. De verliefde nachtegaal zong niet, maar kreunde teleurgesteld.

"Wat een humeurige regio is dit!" jammerde Anne.

"En hoe ongezond," voegde Chris er aan toe. De jeugdige vurigheid werd ingewisseld voor de verschrikkingen van de melancholie, het lachen in ellende: alles is koud en verdrietig.

Het treurige gesprek ging voort, toen tussen de weinigen die met hun voet in sneeuw konden stampen, ze een vreemde verschijning ontdekte, dat ze allebei tegelijkertijd twijfelden of hij zou aankomen of dat hij zou vertrekken, en voor hun verwarring was alle reden, want zijn gezicht paste niet bij de richting van zijn voetspoor: hij keerde zijn gezicht naar hen toe maar liep de andere kant op. Anne meende dat hij zou komen, en Chris was zeker dat hij zou gaan. Zelfs twee personen die hetzelfde licht zien, houden er een diversiteit aan meningen op na. Nieuwsgierigheid dwong de prikkels tot zijn ijver, waarmee ze hem heel snel inhaalden en ontdekten dat hij echt twee gezichten had, met zo'n twijfelachtig gedrag dat hij wegvlochtte toen hij naar hen toe leek te komen, en toen ze hem dichterbij dachten, leek hij verder weg.

"Wees niet bang," zei hij, hun ongemak opmerkend, "dat we in deze slotfase van het leven allemaal met twee intenties lopen;" je kunt ook niet anders leven dan met twee gezichten: met het ene lachen we terwijl we met het andere schelden, met de ene mond zeggen we ja en met de andere zeggen we nee, en zo doen we onze zaken. En als iemand ons vraagt ons woord te houden, wanneer deze afwijken van onze daden, dan doen we een beroep op deze kennis dat woorden en daden twee verschillende zaken zijn. Het is een gemak om iets te beloven maar een onmogelijkheid om te vervullen. De tong en de handen zijn twee mijlen van elkaar verwijderd.

We zullen aan de ene iets verzekeren op zijn Spaans en het aan de andere ontkennen op zijn Frans. We spreken in twee talen tegelijk, en wie zegt dat hij ons niet verstaat, die begrijpen wij niet. Er is een eerste en een tweede schijn: de ene van vervulling en de andere van geest: met de eerste maken we iedereen blij, en met de tweede stellen we teleur. Hoe vaak huilen we niet mee met degene die huilt en tegelijkertijd lachen we om zijn dwaasheid. Met de ene arm wenkt de zeer belangrijke persoon naar de persoon die met hem wil praten en met de andere hand zwaait hij berispelend naar de page die hem toegang had gegeven. Vertrouwt u dus niet op beleefdheid. Neem een extra stap naar voren om het andere gezicht van iemand te zien, het ware, datgene dat spreekt; niet de mooie woorden, maar wat er van overblijft. Het ene voorhoofd is glad, het andere gefronst. Deze mond lastert wat hij eerst toejuicht. Als de ogen van de een blauw en hemels zijn, zijn die van de ander zwart als de hel. De ene staan rustig, de andere knipperen. Je zult het ene heel menselijke gezicht zien, het andere heel serieus; zo joviaal is het ene zo somber is het andere. En in één woord, wij zijn allemaal op oudere leeftijd Janus, daar waar we in onze jeugd gewoon Jan waren. Laat dit de eerste les zijn en degene die het meest verantwoordelijk is voor de beroemde tiran van dit district en degene waar ze het meest over praat.

"Welke tiran is dat?" vroeg Anne bezorgd.

En Janus:

"Is dit nieuws voor je? Ze is namelijk echt heel oud en iedereen kent haar, maar niemand wil haar kennen. De mensen vrezen haar vanwege haar wreedheid, en vluchten uit haar ingestorte rijk, en proberen terug te keren naar het vorige leven en vlekken van het verleden met nieuwe inkt te bedoezelen. En als hier toch iemand aankomt, dan is dat

omdat de tijd hen hier heen geduwd heeft en zeer tegen hun zin in. Let op die vrouw daar die een wat pruilend gezicht trekt, en hoe ouder ze wordt, hoe meer rimpels ze krijgt. Hier slaan de woeste ministers van de lelijke Ouderdom elke passagier in de boeien, zonder de rijken, de machtigen of de dapperen daaraan kunnen ontsnappen. Hoogstens ontspringt degenen de dans die de kunst van het leven kent. Ze sleuren hen allemaal bij hun haren mee, waardoor hun geluk gehavend achterblijft.

Sommigen komen huilend, anderen hoesten, en allen in een continue staat van pijn. Er valt niets van haar te bewonderen, want de slechte behandeling die ze hun geeft is onuitsprekelijk. De wreedheden die ze hen laat ondergaan zijn ongelooflijk, ze behandelt hen uiteindelijk als gevangenen, en zelf is ze de tiran. En je zou kunnen zeggen dat zij en haar gevolg niet onderdoet voor een heks: ze zuigt hun bloed op, ze kerft hun wangen uit, en geeft ze meer slaag dan brood, en ze zegt dat het voor hun levensonderhoud is. Ze beweren dat ze familie is van de dood, maar dan van de tweede graad. Het is bot- en geen bloedverwantschap. Het zijn meer vrienden dan familieleden, ze wonen gescheiden door een muur, maar met een deur die altijd open staat, en dus zeggen ze dat de oude man zijn soep al in het graf eet en dat vele jongeren sterven, maar van de ouderen ontsnapt niemand. Ik zal haar niet voor jullie schilderen, omdat je haar spoedig zult zien.

Een knappe vrouw stond daar en zei:

"Laat me eerst dood vallen!"

Dit was Janus aan Anne aan het uitleggen. Toen deze laatste merkte dat hij met zijn andere mond lof over de Ouderdom zong, terwijl Chris het tegenovergestelde beweerde: hij vierde haar als wijs, zachtaardig en discreet. Hij zei dat ze veel waarde hechtte aan haar vazallen en verzekerde dat zij hen beloonde met de eerste waardigheden van de wereld, hen de grootste eer bezorgde en hun grote voorrechten verleende. Hij overdreef met superlatieven.

- O, met welke reden verafschuwde die andere sater van Aesopus toen hij zulke onderdanen die met dezelfde mond vol warmte zag spreken, en even later vol kilte. Hetzelfde prijzen en beschimpen. God red me van zulke mensen, zei Anne.

En Janus antwoordde:

"Dit is twee monden hebben, en merk op dat beide waar zijn: ik spreek uit ervaring."

Reeds hierin zagen ze iedereen passeren, ongeacht iemands eer of positie, de meedogenloze beulen van de Ouderdom lieten zich zien. En hoewel ze hun verraad zwijgend uitvoerden, lieten deze spionnen van de dood hun werk goed voelen, waar ze ook binnenkwamen: ze gaven de passagiers krukken, waardoor ze moeilijker gingen lopen maar sneller richting het graf waggelden. Van zestig tot zeventig waren er velen, van tachtig enkelen, en dit waren de ergste, want vanaf dat moment werd alles zorg en pijn. Sommigen werden gegrepen en naar een pleisterplaats gebracht, om daar te lijden en te rotten. Degenen die vluchtten, de meeste, werden achtervolgd en met stenen bekogeld, die zo nauwkeurig hun doel raakten dat ze in de flanken en nieren doorspijkerden, en van velen werden hun tanden en kiezen uitgeslagen. De echo's van een wee weerklonken door al die eenzaamheid! Na elkaar. En Janus dacht na voor een goed advies:

-Hier zijn zoveel weeën als er eeuwen zijn, dat de oude man elke dag wakker wordt met een nieuwe kwaal.

Er waren momenteel zeventig van die beulen die vochten met een grootmoeder die ze zonder verdere aanleiding dan dat ze oud was, geboeid hadden. Hoewel ze zich vermomd had in een deken van rook, want in de rook van de duivel eindigt meestal het sporen van de vleselijke wereld, zei ze heel ontspannen: Ik ben een bloem die nog niet is uitgekomen, waarop ze reageerden met veel gelach:

"Nou, waarom loop je dan met een sluier om al die frisheid heen?"

Zij lispelde opzettelijk, die door haar veelvuldige gehoest werd geopenbaard.

Ze trokken haar sluier af, waarmee drie of vier kwalen zich manifesteerde: haar haar viel uit en in plaats van een wonderkind, bleef er een monster over, en degene die zich tot haar aangetrokken voelden renden nu van haar vandaan.

Er verscheen een bepaald nogal uitgemeten personage, die zijn beste been liet zien. Een van de louches lynxen keek hem aan merkte laconiek op dat hij geen bediende bij zich had:

"Dit is de man met die bediende."

"Wat bedoel je, hij heeft er toch geen?" Een ander antwoordde: "en zelfs daarom." Je moet namelijk weten dat deze man de eerste nacht dat hij binnenkwam om hem te dienen, hem kwam uitkleden, maar niet alleen zijn kleren maar ook zijn ledematen begon uit te trekken: "Hier, zei hij, neem dat haar." En hij bleef kaal achter. Toen werden twee rijen tanden losgemaakt, waardoor de mond een spelonk veranderde. Maar daar hield het niet op: hij verwijderde zijn ogen met twee vingers, haalde ze uit hun kas en gaf het aan hem om op de tafel te zetten, samen bij de rest. En de dienaar, buiten zichzelf, zeggend: "Ben je mijn meester of ben je een spook? Wat de duivel ben je? Hij ging hierop zitten om zijn schoenen uit te doen en nadat hij een paar banden had losgemaakt: "Strek je uit, zei hij, uit die laars." En het was op zo'n manier dat hij zowel de laars als het been in zijn handen had. Hij was helemaal de weg kwijt, toen hij zag dat zijn meester er zo aan toe was. Maar die laatste, die meer humor had waarmee hij zijn stemming relativeerde, keek naar zijn bediende en zei: "Je schrikt van weinig. Laat dat been staan en pak mijn hoofd vast." En op hetzelfde punt, alsof het een schroef was, dreigde hij met beide handen zijn kop te draaien en af te nemen. De jongen, die zijn moed zag vervagen, vluchtte met zo'n angst, in de waan dat het hoofd van zijn meester achter hem aan rolde, dat hij het huis uit rende en pas vier straten verder de buurt tot stilstand kwam. En met dit alles is hij beledigd dat ze hem als oud beschouwen, dat iedereen daar wel wil komen, maar niemand wil echt oud zijn: ze ontkennen het allemaal en met zulke misleidingen verbergen ze hun gebreken. Ze hoorden echo's van hoesten, een walgelijke gebrul van gorgelen, en toen ze opkeken ontdekten hun ogen een vervallen gebouw waarvan de helft was ingestort en de andere op instorten stond. Het was van wit en koud marmer, en hoewel het gestut was door een klimop van begunstelingen en beschermelingen was er niets zeker. Ook al was het beschermd door een gracht, leek het weinig veilig. Maar, te zien aan de vele scheuren en gaten stond het op instorten?

"Zie," zei Janus, "dit is het antieke paleis van Ouderdom.

"Die maakt zich duidelijk bekend," antwoordden ze hem, "even melancholisch als

onaangenaam."

"De lach is er al verbannen," zei Anne.

-Ja, ze zijn al dagen op gespannen voet, en zo veel dat ze elkaar niet zien of spreken.

"Nou, echt, als de oude dag verdrietig is, is hij er twee keer zo slecht aan toe." De grote kameraden Roddel en Boosaardigheid ontbreken nooit.

-Dat klopt, ze zijn daar, en voelen zich thuis tussen die andere ouderen, nooit zonder stof om te klagen, hetzij over de zon die te heet, of het vuur dat te laag staat. En het is gracieus dat ze, omdat ze net precies de juiste woorden weten, ze het nooit fout hebben: het eelt is van hun tong op hun voeten gegroeid. Wat er over was van de verwoeste façade, met twee oude poorten bewaakt door oude grommende honden, net zo humeurig als hun eigenaar.

Ze waren beiden niet ver van elkaar verwijderd; in de ene stond een portier om iedereen buiten te houden, en bij de andere, om alle mensen naar binnen te laten. Als er iemand arriveerde, ontwapenden ze hem. Ze lieten sommigen hun stalen zwaard afdoen, en anderen hun stijgbeugels, en daarvoor voorzagen ze deze van een sjerp. De uitvinder van musketten, werd gedwongen af te stappen en in een draagstoel te gaan zitten, die gewoonlijk door twee negers werd gedragen; en hij, met grote woede in het heetst van de strijd, riep: "Verdorie, breng me naar daarheen! Zorg dat ik op mijn bestemming kom!

Ze waren op dat moment bezig een zekere generaal de staf te ontnemen waarmee hij de wereld had doen sidderen, en hem in plaats daarvan wilde ze hem een wandelstok geven. Hij wees deze af, omdat hij volgens hem nog steeds van nut was.

"Ja, voor zichzelf," zeiden de soldaten.

Uiteindelijk haalden ze hem met goede woorden over om te proberen goede daden te verrichten, niet meer om te doden, maar om te voorkomen dat hijzelf zou sterven.

Alleen de scepters en de staven meebrachten mochten deze houden, verzekerend dat hoe krommer ze waren, hoe beter ze het algemeen welzijn zouden ondersteunen. Ze deelden stokken uit aan de anderen, waarvan ze zeiden dat ze hen stokken moesten geven, en velen zagen ze in deze dreigend de lucht in heffen. En een kwaadwillende sprak tegen dat hij de stok niet gebruikte om lawaai te maken en ook niet om op de deur van het andere leven te slaan. Hoe verschillend men omging met de manier om de wereld tegemoet te komen, werd duidelijk toen sommigen zich vrijwillig door de Ouderdom lieten boeien zonder te wachten tot hun zieke ministers hen ouden komen halen. Ze zochten gewillig het kwaad en vroegen dringend om een stok; maar in geen geval werd deze wens toegezegd. Ook werden ze niet toegelaten tot de afschuwelijke herberg, die hen even begeerde als het anderen deed afschrikken. De omstanders waren verbaasd over zo'n wederzijdse brutaliteit, ze zeiden tegen hen:

"Wat wil je daarmee bereiken?"

En zij:

-Laat ons, wij weten wat we doen.

En ze smeekten de bewakers om hen binnen te laten, zeggende:

"Wij nemen wel jouw plaats."

"Kijk eens wat een mooi pensioen"

"Jazeker!" antwoordden de poortwachter, "wat voor degenen die het goed hebben, en

zelfs voordeel hebben, niets anders dan dwaasheid is. Je begrijpt ze niet; Ze zoeken het personeel niet uit noodzaak, maar uit gemak; niet om aan de deur van de dood te kloppen, maar aan meer leven, gezag, waardigheid, achting en gave."

Dientengevolge arriveerde er een gezonde kerel, die deed alsof hij werd toegelaten tot de bejaarden en een plaats van de zieke wilde opeisen, en hiervoor hielp hij zichzelf met hoesten en klagen. Deze moest over tien jaar maar terug komen. Ze legden uit:

-Deze worden door niet te willen werken, vroegtijdig oud; ze voegen jaren en kwalen toe.

En het was echt zo, want één liet zich ontvallen:

-Als je lang en gezond wilt leven, word dan vroeg oud, dat wil zeggen: leef Italiaans.

"Dus er is alles in de wereld: sommigen die oud zijn, willen er jong uitzien, en anderen die jong zijn, willen er oud uitzien." Zo was het, dat hij al tachtig was: hij hield vol dat hij niet oud was en zichzelf niet als zodanig beschouwde. Ze zorgden voor hem en merkten dat hij een van de hoogste posities bekleedde. En zo zei een ander:

- Voor hen lijkt het altijd dat ze weinig hebben geleefd, en voor degenen die wachten, te veel. Ze beschuldigden een ander die, toen hij een jongen was, zich gedroeg als een oudere, en toen hij eenmaal oud was, wilde hij er weer jong uit zien; en men ontdekte dat hij eerst van plan was een zekere waardigheid te verwerven en later zichzelf daarin te behouden. Een andere afgeleefde hield vol dat hij met bewijs zou bewijzen dat hij niet oud was, en hij zei:

- De verplichtingen van de oude man zijn om weinig te zien, minder te lopen, niets af te dwingen. Integendeel, ik zie meer, want als ik er vroeger maar één ding zag, zie ik er nu twee, elk mens lijkt me er twee en een mug een olifant. Ik loop gebogen, omdat ik honderd stappen moet zetten om iets te bereiken, wat ik eerder met één heb bereikt wat ik wilde. Nu beveel ik drie of vier keer iets, en dan is het nog niet gedaan: en vroeger, in een andere tijd, gehoorzaamden ze me bij het eerste woord. Ik ervaar dubbele krachten, dat als ik voorheen alleen van een paard afstapte, ik nu het zadel mee draag. Ik voel me meer gesleept.

Hij maakte de wereld met zijn voeten en maakte lawaai met zijn hoest en met zijn staf.

"Jullie zijn allemaal ouder," zeiden ze tegen hem, "maar geef elkaar troost."

Ze naderden het vorstelijke antieke bouwwerk en ontdekten een groot bord boven elke deur. Op het eerste stond: eerbewijzen, en op de tweede: ellende. En het verschil werd duidelijk, de laatste letters waren dof en de eerste majestueus. De poortwachters onderzochten met grote nauwkeurigheid iedereen die arriveerde, en toen ze iemand tegenkwamen die van de groene weiden afkomstig was, maar wankelend een lucht van obsceniteiten uitademde, leidden ze hem onmiddellijk naar de deur van de verschrikkingen waar hem de pijn stond op te wachten. Dat de lichtzinnige jeugd leidt tot een vermoeid lichaam en op hoge leeftijd tot grote zorgen.

"De lichten," zeiden ze, "moeten door de deur van verdriet, niet van de zwaarte." En zij gehoorzaamden, zonder antwoord. Er is waargenomen dat al deze lichte personen mensen zijn met weinig levers. Integendeel, voor al diegenen waarvan ze ontdekten dat ze voortkwamen uit de sublieme moeilijkheden van deugd, kennis en moed, opende ze de deuren van gunsten. Dat dezelfde ouderdom, voor sommigen een beloning is en voor anderen een urgentie, het machtigt sommigen, het kwelt anderen. De waakzame

dragers herkenden Chris en lieten hem de poort van eer toe, maar Anne werd gedwongen om de ingang van de verschrikkingen binnen te gaan. Hij struikelde over dezelfde drempel en ze schreeuwden tegen hem:

-Pas op; je ondergang hier komt van overvloedig eten, of door een misstap!

Ze liepen allebei in heel verschillende richtingen, aangezien Anne amper binnenkwam of hij zag en hoorde wat hij nooit wilde, tragische voorstellingen, angstaanjagende visioenen; maar onder hen allemaal was de grootste een woede of een beest, prototype van monsters, van geesten, en wat meer is dan alles, een oude vrouw. Ze bezette een stoel met bleke ribben, al een tijdje ivoor, een troon van paarden, veulens als de president van kwellingen waar elke dag een ongelukkige dinsdag is. Ze werd omringd door ontelbare beulen, uitgeroepen tot vijanden van het leven en moordenaars van de dood, en niemand was werkloos; ze werden allemaal gebruikt om de bejaarde misdadigers bij wijze van kwelling te laten bekennen dat ze vazallen waren van die tirannieke koningin, en door het te verklaren, laadden ze hun borst met schurken die hen deden hoesten en speeksel lieten inslikken. En hoewel de plaats zo vervelend was, en de bedden zo hard, begonnen ze met veel slijm. Ze hadden er een tussen hun klauwen, wat hem zeer slechte tijden bezorgde op de pijnbank van zijn vroegere jeugd, en al een zeer zware, wrede marteling van een langdurige dood. En hij was altijd negatief, schudde zijn hoofd heen en weer en zei nee tegen alles, dat het voor oude mannen is om te ontkennen, maar ook voor kinderen om toe te geven: in de mond van de oude man vind je altijd nee, en het kind zegt ja. Ze vroegen hem waar hij vandaan kwam, en hij, twee keer doof, begreep alles achterstevoren en antwoordde:

"Dat ik heel oud ben?" Dat ontken ik.

En hij schudde zijn hoofd. Ze snoerden de koorden nog wat aan en vroegen hem opnieuw:

"Waar zal u heen gaan?"

En hij zei:

"Ga ik dood?" Geen denken aan.

En het schudde met beide oren. Als zijn eigen kinderen hem ondervroegen, antwoordde hij:

"Laat hij je de goederen geven?" Het is nog steeds klaar.

En hij schudde haastig zijn hoofd.

"Ik zal het commando aan de wereld overlaten."

Een ander verdedigde zich door te zeggen dat hij zich nog jong voelde, omdat hij een Franse maag, een Spaans hoofd en Italiaanse voeten had. Ze probeerden hem met veel getuigen van het tegendeel te overtuigen: hij antwoordde dat deze dat onmogelijk gezien konden hebben, waarop zij antwoordden:

-Hier, grootvader, zijn de afwezigen de beslissende: het zicht dat je mist, de tanden die uitvielen, het haar dat vloog, de krachten die afnamen en de energie die eindigde. En Ouderdom veroordeelde hem bijna tot de dood. Een mufte rot verontschuldigde zich de fout lag bij hem, maar bij de anderen, want hij zei:

"Heren, nu hebben mannen zacht gesproken, alsof ze verraderlijk waren, dat ze niet worden gehoord; In mijn tijd sprak iedereen luid omdat ze de waarheid spraken. Zelfs de spiegels zijn vervalst, omdat ze vroeger frisse, blije en rode gezichten trokken, wat

een genot was om naar te kijken. De gebruiken worden elke dag erger, draag strak en kort, kleeft je smal en zo mooi dat een man het niet waard kan zijn; de gronden zijn verslechterd, waardoor de vruchten niet zo substantieel en smakelijk zijn als vroeger of het vlees niet zo smakelijk; Zelfs de klimaten zijn slechter geworden, omdat dit vroeger de onze was, heel gezond, met mooie luchten, de lucht helder en helder, nu is het tegenovergestelde, ziekelijk en zo ziek, dat er niets anders is dan verkoudheid, blaren, distillaties, slechte ogen, hoofdpijn en nog eens honderd leeftijden. En wat ik het meest voel is dat de dienst zo slecht is, dat ze de dingen niet goed doen: bedienden, slechteriken, leugenaars, boodschappen doen; de dienstmeisjes, luie, slordige, middelbare schoolmeisjes, die de dingen niet goed doen, vanwege de ongemakkelijke pot, het harde bed en de slechte match, de slecht samengestelde tafel, het huis slecht geveegd, alles vies en alles slecht. Dus nu een man slecht hoort, eet erger nog, hij zag niet, noch slaapt, noch kan hij leven. En als hij klaagt, zeggen ze dat hij oud is, vol manie en achterhaald. Het veroorzaakte tussen gelach en medelijden om te zien wie naar deze passage kwamen die al trots waren als dapper en gepolijst, de Narcissus en de Adonis, die elkaar niet zonder grote afschuw konden aankijken; degenen die al bloeiden of Venus zelf was, zien ze nu gek en tandeloos; dat wat meestal rustiek is, ruwe hand om het schurkenstaal te hanteren tegen de dikste en meest lommerrijke boom, opzichtige pracht van de campagne, vreugde van het jaar, bizarre lentekruiden, de meest weelderige takken afsnijden, de groene knoppen afsnijden, bederven zijn verse scheuten, die alles op de grond raken totdat het een nutteloze stam achterlaat, de geest van de bloemen en het skelet van de weide: zo is de tijd, met een tirannieke eigenschap, omdat hij aan alles trekt; Aja en werpt de grootste schoonheid af, verdort de rozet van de wangen, de anjers van de lippen, de jasmijn van het voorhoofd, schudt de kleine parel van de tanden die huilden met de glimlachende dageraad van de jeugd, vliegt de lommerrijke strooisel van het haar, snijdt de verve, breekt de zwier, ontbindt het bizarre, vernietigt de zachtheid, vindt alles op de grond. Over een bepaald personage werd getwijfeld of hij echt oud was, want hij had tijd te over had, maar hersens miste, en ze waren het er allemaal over eens dat hij erg groen was, plus ouderdom:

"Deze," zei hij, "zijn van het gekke vijgenboomras, dat de vrucht nooit rijpt; ze doen een vijg aan voorzichtigheid.

Een kale man, en nog een grijze, kwam voor raad, voor zijn paar jaar.

"Dat is wat snel leven heeft," antwoordden ze, "dat de vroege kinderjaren de verwachte ouderdom veroorzaken;" je zou niet zo jong zijn geweest en je zou niet zo oud zijn geweest.

"Hoe weinig grijze haren komen er van het Hof!" André hersteld.

En Marcial de dichter antwoordde hem in twee woorden en een vers: "Kijk 's nachts naar ze en je zult ze zwanen vinden, die de hele dag raven."

Eentje strompelde naar binnen en zwoer dat het niet eens een druppel slechte humor was, maar dat hij was gestruikeld; en een ander zei lachend tegen hem:

"Pas op voor zulke struikelblokken, want elke keer dat je ze raakt, als je niet valt, ga je een lange weg naar het graf."

Het was niet zo afgekeurd of mishandeld een ander die echt jaren oud was, en niet grijs haar, ontdekte het geheim, dat was om te weten hoe ze te verwijderen met de

gelegenheden die hij verwijderde. Het werd hem verleend om de privileges van de oude en de vrijstellingen van de jonge man te genieten, zeggende de Ouderdom:

"Lang leve wie weet hoe te leven."

Integendeel, er kwam er weer een met een paar jaar en veel grijs haar, en toen ze goed keken, ontdekten ze dat ze groen of geel waren.

"Ze zijn er niet uitgekomen," zei er een, "maar ze zijn eruit gehaald."

Ongetwijfeld kom je uit een gemeenschap (ik zeg geen troost), waar kinderen van veel moeders voldoende zijn om grijze haren van een embryo te verwijderen.

Ze belden een grootmoeder en ze zei woedend:

"Kleindochter en heel kleindochter!"

En Marcial, die daar toevallig was, of zijn boosaardigheid, zei:

"Als ze alleen maar haar is, zweer ik dat ze geen vier jaar oud zullen zijn."

Een ander beweerde dat het goud van de streng en de sneeuw van zijn tanden van hem was, en niemand geloofde het. Dezelfde dichter kwam terug voor haar, als hoveling, en zei:

"Ja, ja, ze zijn van jou, want ze kosten je je geld."

Zielige kreten kwamen overeen met de ondraaglijke kwellingen. De veelvrat en drinkers konden nu geen druppel meer doorgeven, en dwongen hen de dop te drinken en zelfs in het laken te bijten, hoewel werd opgemerkt dat zeldzame geschenken tot nu toe reikten. Het gevoel was zo algemeen dat [a] de meesten van hen hadden tranen van voortdurend huilen; en door de mishandeling van de ouderdom liepen ze verkrampt en belast, kreupel en tandeloos en halfblind, behandelden ze als schurken, laadden ze met nieuwe borsten over oude. Ze hebben het ruwe ras al gevonden met de niet al te volwassen Anne, zei:

ze hebben hem gegrepen. Maar voordat we zeggen wat er met hem is gebeurd of wat er met hem is gebeurd, laten we eerst eens kijken naar Chris, die, nadat hij door de eredeur was binnengekomen, de hoogste schatting had bereikt. Gezond verstand en gezag werden aan hem voorgesteld in een zeer capabel en zeer nobel theater, vol senioren en zeer capabele mannen. Een eerbiedwaardige matrone in alle omstandigheden van groot zat de majestueuze troon voor. Ze toonde geen woest gelaat, maar heel sereen, niet onaangenaam, maar gezaghebbend, gekroond met wit metaal als de koningin der eeuwen; en als zodanig deed hij zijn hovelingen grote gunsten en verleende hij hun unieke privileges. Ik eerde in die tijd een groot personage, zo zwaar op zijn rug als voorzichtigheid, iedereen die hem gehoorzaamde. En Chris vroeg zijn onderpand, die hem nooit in de steek liet, wie die man van inschattingen was. "Dit is," antwoordde hij, "een politieke Atlantische Oceaan." Wat denk je dat zo is, zo overweldigd? Om een hele wereld in stand te houden.

"Hoe kan het," antwoordde hij, "als hij zichzelf niet kan hebben?"

-Wel, merk op dat hoe ouder ze zijn, hoe steviger, en hoe meer jaren ze volhouden, meer en beter dan de jonge mannen, die later de positie en hun lading aan land vinden. Ze zagen een ander die arriveerde en zijn staf leunde tegen een berg van moeilijkheden, hij hield hem omhoog, veel en zeer robuuste jonge mannen waren niet eens in staat om hem te verplaatsen.

-Niet aan, "zei Janus," wat kan de vaardigheid van een sluwe oude man. Merk je niet die

andere op die, omdat hij die grote machine van kronen moet laten vallen, arriveert en zijn verrotte staf trekt en ze met zekere vastberadenheid ondersteunt? De handen van degene die daar kijkt, trillen, en de gewapende legers trillen; Dat is wat de Franse trompet tegen don Felipe de Silva zei:

"Mijn heer, de maarschalk, is niet bang voor uw jichtige voeten, maar voor uw niet-zwangere hoofd."

"Welke bril heeft de vingers van degene die ze de Oude Koning noemen!"

"Nou, ik verzeker je, ze hangen aan beide werelden."

"Wat stokken die gekroonde blinde man beeft, en hoe hij zoveel zwaard en zoveel rebelse speer aan stukken slaat!"

Zes grijsharige mannen kwamen naar buiten op hetzelfde punt, dat hoe hoger een berg bedekt is met sneeuw, en hij vertelde hem dat ze van Ouderdom naar de koninklijke Areopagus waren gestuurd, en nog vier anderen om een grote prins te kantelen die een jonge man om te regeren, en toen ze hem zonder baard zagen, omringden ze hem met grijs haar. Daar ontmoetten en ontmoetten ze de zeer heldere "s nachts en heel stiekem in het geheim, grote diepte met zo'n helderheid.

"Let op," zei Janus, "in die halfblinde: want hij ontdekt meer in een blik die hij werpt dan veel jonge mannen die prat gaan op een goed gezichtsvermogen, dat als ze hun verstand verliezen, ze inzicht krijgen: hun hart is zonder hartstochten." en het hoofd zonder onwetendheid. Hij die zit, omdat hij niet anders kan, loopt in een oogwenk de halve wereld en ze zeggen zelfs dat hij hem op de been brengt, en met die staf neemt hij hem mee naar de repliek: dat ze heel erg gevoeld worden in hem wanneer de oude mannen hem sturen. Die andere stotterende astmapatiënt zegt meer in één woord dan andere met honderd. Zie niet degene die vol kwalen zit, die geen gezond deel in zijn hele lichaam ziet, over het hoofd; Nou, hij heeft echt een heel goed brein en een heel gezond oordeel. Die van de slechte voeten treden zeer stevig op, en hinkend maken ze de voet voor velen tot rust. [Het is geen slijm dat deze senatoren uit hun gesloten borsten opgeven, het is niets anders dan rotte geheimen die ze in hun binnenste bewaren.](#)

"Eén ding verwondert mij," zei Chris, "dat je hier geen gepeupel hoort of ziet."

"O, zie je niet," zei Janus tegen hem, "dat er onder oude mannen geen is, omdat onwetendheid onder hen niet heerst?" Ze weten veel omdat ze veel hebben gezien en gelezen.

"Wat beweegt hij langzaam!"

"Maar hoe snel herstelt hij, oude man, wat een verspilling, jongen!"

"Wat een meesterlijk gesprek dat van die ranzige mensen die de bank van de Cid bezetten!" Elk ziet eruit als een orakel.

-Het is een geweldige tijd om naar hen te luisteren, met veel smaak en onderwijs voor de jeugd.

"Wat een blijde stilte!" dacht Chris hardop.

"Het is omdat hier," zei Janus, "rust, zitplaats, volwassenheid, voorzichtigheid, ernst en integriteit aanwezig zijn." Onoplettendheid wordt hier nooit gehoord, laat staan moed of vastberadenheid; geen muziekinstrument of oorlogsinstrument weerklinkt, wat verboden is door Verstand en Sereniteit. De sluwe Janus probeerde zijn volwassen Chris vóór de eerbiedwaardige ouderdom te leiden. Hij kwam heel goed bij haar aan en

daarom ontving ze hem met veel plezier. Maar het was veel om te zien dat op hetzelfde punt dat hij aan zijn voeten viel, plotseling beide gordijnen werden gesloten, die aan beide zijden van de majestueuze troon waren, waarmee ze tegelijkertijd zagen en ontmoetten, aan de andere kant Anne tussen verschrikkingen, en deze andere, Chris tussen eerbewijzen, beide aanwezig voor de dubbele aanwezigheid van Ouderdom, die, aangezien hij twee Janus-gezichten had, heel goed beide posities kon voorzitten, belonen in de ene en druk uitoefenen op de andere. Toen beval hij dat de nieuwe voorrechten die, gelet op de verdiensten van hun gezamenlijke leven, hun waren toegekend, hardop en duidelijk zouden worden voorgelezen; en integendeel, de verzwaarde borst die hun werden opgelegd: sommige beschuldigingen, andere lasten, zeer het waard om gekend en gehoord te worden.